

**Uchwała Nr XI/96/2015
Rady Miasta Skierniewice
z dnia 28 maja 2015 roku**

**w sprawie przyjęcia do realizacji „ Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy
Zastępczej na lata 2015 – 2017”**

Na podstawie art. 4 ust.1 pkt 3a , art.12 pkt 11 , art.92 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2013r. poz.595 , poz.645; z 2014r. poz.379 i poz.1072) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej(Dz. U. z 2015r. poz .332) Rada Miasta Skierniewice uchwala co następuje :

§ 1

Przyjmuje się do realizacji „ Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Skierniewice .

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Przewodniczący Rady

Andrzej Melon

Załącznik do Uchwały Nr XI/96/2015
Rady Miasta Skierniewice
Z dnia 28 maja 2015 roku

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2015-2017**

Skierniewice 2015

Spis treści:

I. Wstęp.....	3
II . Podstawy prawne Programu Programu.....	7
III. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki.....	8
IV. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Mieście Skierniewice.....	13
V. Instytucje i organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Miasta Skierniewice w zakresie pomocy rodzinie.....	16
VI .Cele Programu.....	17
VII. Zakładane rezultaty realizacji Programu.....	23
VIII. Projektowane źródła finansowania Programu.....	24
IX. Sposób monitorowania Programu.....	24

I.WSTĘP

Opieka nad dzieckiem i rodziną stała się częścią systemu pomocy społecznej. Głównym organizatorem tych działań są samorządy gminne (organizowanie profilaktyki, pomocy rodzinie i podstawowej opieki nad dziećmi wychowywanymi w rodzinach) oraz samorządy powiatowe (opieka nad dziećmi pozbawionymi warunków prawidłowego rozwoju i wychowania w rodzinie biologicznej oraz odseparowanymi od niej, a także pomoc specjalistyczna rodzinom będącym w kryzysie).

Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka w każdym okresie jego rozwoju. Dlatego należy przede wszystkim wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. W/w wsparcie rodzina winna otrzymywać od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w lokalnym środowisku. Pomoc rodzinie powinna wyprzedzać pomoc samemu dziecku i tak być skoordynowana, aby kompleksowo zabezpieczać jej potrzeby. W tym celu należy zabezpieczać rodziny poprzez powiatowy system pomocy dziecku i rodzinie a jego tworzenie i wdrażanie należy do zadań własnych powiatu.

System opieki nad dzieckiem i rodziną funkcjonuje w oparciu o diagnozę środowiska i konsultację zarówno z instytucjami, placówkami jak też organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny.

Budowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej oraz tworzenie kompleksowego systemu opieki nad dzieckiem powinno zawierać takie cele jak:

- 1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych zawodowych, rodzinach zastępczych niezawodowych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- 2) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze zawodowe, rodziny zastępcze niezawodowe, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 3) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 4) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 5) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, prowadzących rodzinne domy dziecka i rodzin pomocowych oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- 6) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 7) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo - wychowawczych;
- 8) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku, niezbędnych badań lekarskich;
- 10) prowadzenie rejestru danych, o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącej rodzinny dom dziecka,
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych, rodzinach zastępczych niezawodowych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych, rodzin pomocowych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz osób zatrudnionych w rodzinnym domu dziecka,
 - c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze niezawodowe, rodziny zastępcze zawodowe, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - d) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz szkoleń dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego .

Zadaniami zleconymi powiatu z zakresu administracji rządowej są:

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
- finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców z uregulowaną sytuacją prawną w zakresie ich pobytu w Polsce.

W 2012r. powstał Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014. Zadania określone w „Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014” przyjętego Uchwałą Nr XXIII/5412 Rady Miasta Skierniewice z dnia 27 kwietnia 2012r., w większości zostały zrealizowane w zakresie określonym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1. Każdemu dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej zapewniono pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
2. Zatrudniono koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej do współpracy z funkcjonującymi rodzinami zastępczymi, które wystąpiły z wnioskiem o jego przydzielenie,
3. Zapewniono rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz pomoc i wsparcie w ramach funkcjonujących grup wsparcia.
4. Prowadzono poradnictwo (także prawne) i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
5. Prowadzono nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
6. Organizowano szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
7. Kwalifikowano osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
8. Rodziny zastępcze otrzymały przysługujące świadczenia na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej, a ponadto funkcjonujące rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinne domy dziecka otrzymywały wynagrodzenia i pozostałe świadczenia przysługujące zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej, czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi otrzymały wsparcie rodziny pomocowej.

9. Zapewniono środki na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz środki finansowe związane z pokrywaniem wydatków na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.

10. Zapewniono środki na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych oraz zapewniono wsparcie dla osób usamodzielnianych, w formie poradnictwa, pomocy w uzyskaniu zatrudnienia oraz odpowiednich warunków mieszkaniowych.

11. Pozyskiwano w latach 2013 -2014 środki zewnętrzne na realizację Programu, w tym środki rządowe, na podstawie art. 187 ust.1 pkt 2 ustawy na realizację zadań w ramach „Resortowego Programu Wspierania Rodzinnej Pieczy Zastępczej „.

12. Pozyskiwano w latach 2013 -2014 środki zewnętrzne na wsparcie realizacji zadania publicznego realizowanego w ramach Programu Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 jest kontynuacją poprzedniego Programu i znajdziemy w nim m.in. : zasady działania Programu ,diagnozę środowiska lokalnego, jako podstawę do budowy programu ,cele główne i szczegółowe programu ,planowanie działań , harmonogram realizatorów programu , źródło finansowania ,monitoring i ewaluację .

W zakresie udzielania wsparcia rodzinom w systemie pieczy zastępczej oraz poszukiwania i kwalifikowania kandydatów na opiekunów zastępczych Program oparty jest na następujących zasadach:

1. wzajemnej współpracy i współdziałania instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z *Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* oraz *Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pracą na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

2. jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie zapewnienia kompleksowej pomocy rodzinom objętym pieczą zastępczą, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania praw dzieci do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

II. Podstawy prawne Programu :

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015r. poz 332);
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012r. poz. 788 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012, poz. 1356 z późn. zm.);
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r. poz124 z późn.zm.);
- ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013, poz. 594 z późn. zm.);
- ustawę z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013r. poz. 596 z późn.zm.);
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013r. poz. 595 z późn.zm.);
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014, poz. 1118 z późn.zm.);
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz.163);
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 , poz. 1493 z późn. zm.);
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 231, poz. 1375 z późn.zm.).

III. ŚRODOWISKA RODZINNE ZAGROŻONE UMIESZCZENIEM DZIECI W ZASTĘPCZYCH FORMACH OPIEKI

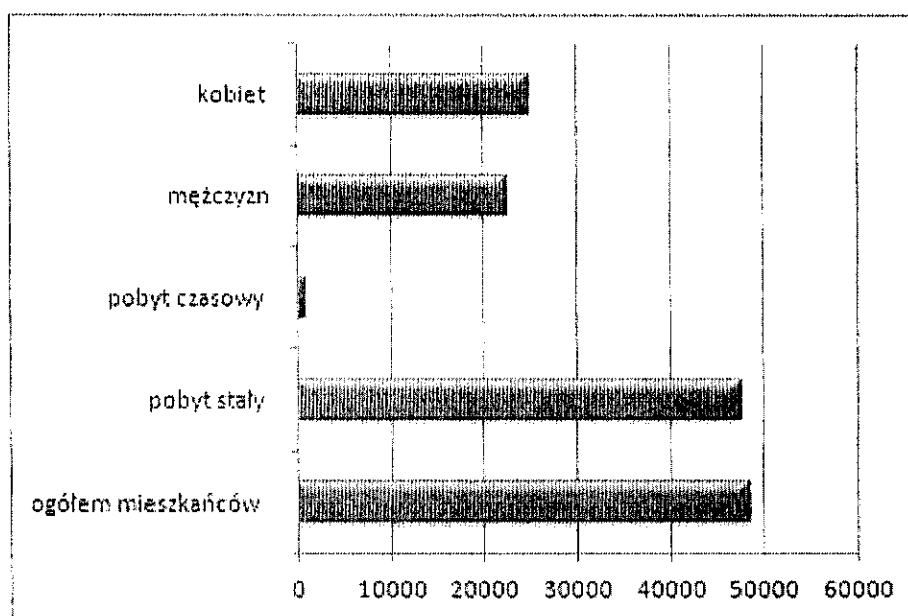
Zgodnie z danymi Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Skierniewice

DANE DEMOGRAFICZNE NA DZIEŃ 31 Grudnia 2014 R.

Stan ludności na dzień 31 grudnia 2014r. wynosi:

- ogółem mieszkańców - **48548**
- pobyt stały – **47548**
- pobyt czasowy – **1000**
- mężczyzn – **22643**
- kobiet – **24905**

Tabela nr 1

Zgłoszenia zmian stanu cywilnego (od 01.01.2014 r. do 31.12.2014 r.):

- urodzenia – **498**
- zgony – **416**
- przyrost naturalny - **+ 82**
- śluby – **367**
- rozwody – **140**

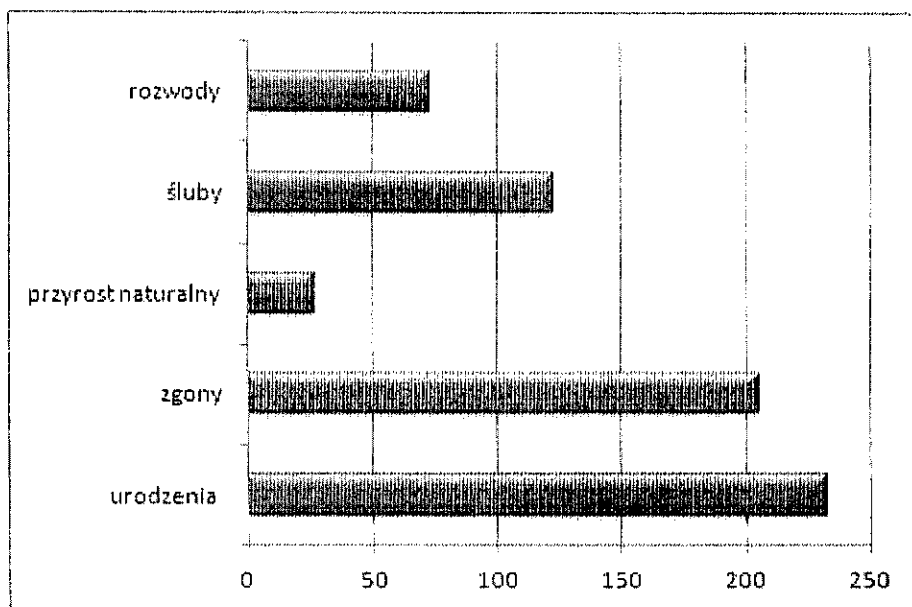

Tabela nr 2

Na podstawie danych statystycznych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach (tabela poniżej) można stwierdzić, że nadal problemem jest duży odsetek osób pozostających bez pracy. Wśród osób zarejestrowanych w PUP przeważają kobiety. Bezrobocie, szczególnie długotrwałe pozostawanie bez pracy, związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych i rozpad rodziny. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

Długotrwałe bezrobocie wiąże się z nierzadko nieprawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców (m. in. niewłaściwe odżywianie dzieci, brak przyborów szkolnych, brak możliwości wypoczynku w dniach wolnych od nauki, zaniedbania higieniczne itp.), alkoholizmem, przestępczością, bezdomnością czy przemocą.

Tabela nr 3

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z PUP w Skierniewicach w latach 2012-2014

Lp	Stan na dzień	31.12.2012		31.12.2013		31.12.2014	
		mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
1.	Liczba osób bezrobotnych	1165	1206	1118	1135	843	1001
Ogółem:		2371		2253		1844	
2.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	445	558	491	591	408	534
Ogółem:		1003		1082		942	
3.	Liczba osób pobierających zasiłek	234	244	199	170	122	145
Ogółem:		478		369		267	

Źródło: PUP Skierniewice

Diagnostując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, nie można zapominać o osobach korzystających z pomocy oferowanej przez pomoc społeczną. Trzeba mieć jednak świadomość, iż dane statystyczne nie są w stanie przedstawić rzeczywistych problemów osób, które często żyją na krawędzi ubóstwa lub też nie korzystają ze wsparcia MOPR z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy.

Powody, dla których przyznano świadczenia w MOPR w Skierniewicach w latach 2012-2014, przedstawiają poniższe tabele:

Tabela nr 4
Powody, dla których przyznano świadczenia

Powody przyznania pomocy	Ilość rodzin 2012r.	Ilość rodzin 2013r.	Ilość rodzin 2014r.
Ubóstwo	718	798	681
Sieroctwo	2	-	-
Bezdomność	15	11	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa	138	97	99
Bezrobocie	743	677	618
Niepełnosprawność	383	335	431
Długotrwała choroba	271	281	229
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	322	347	284
Przemoc w rodzinie	6	60	48
Alkoholizm	38	207	179
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	39	34	28
Zdarzenie losowe	-	-	1

Źródło: MOPR Skierniewice

Jak pokazują dane powyższej tabeli największą liczbę osób korzystających ze wsparcia MOPR w Skierniewicach odnotowano z uwagi na bezrobocie oraz ubóstwo. Niepokój budzą również wyniki analizy tabel liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na przemoc w rodzinie oraz alkoholizm, gdyż pozostaje ona mniej więcej na tym samym poziomie. Świadczyć to może o tym, że w rodzinach tych utrzymuje się stała, patologiczna sytuacja, cykl przemocy nie zostaje przerwany i dzieci przebywające w ww. rodzinach narażone są na ewentualną możliwość umieszczenia ich w pieczy zastępczej z uwagi na konieczność bezpośredniej ochrony ich życia i zdrowia.

Ponadto dane statystyczne z Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach wskazują na występowanie wielu sytuacji kryzysowych w rodzinach związanych ze stosowaniem przemocy. Poniższa tabela przedstawia liczbę interwencji kryzysowych w latach 2012-2014.

Tabela nr 5

Dane statystyczne Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach dot. sytuacji kryzysowych, które miały miejsce w środowiskach domowych w latach 2012-2014:

Wyszczególnienie	2012r.	2013r.	2014r.
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych	1791	1816	912
Liczba interwencji domowych, podczas których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”	65	49	62
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy	20	19	41

Procedura „**Niebieskiej Karty**” służy nie tylko rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec sprawcy oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka.

Większość spraw z art. 207 kk (znęcanie się nad rodziną) nie trafia do wymiaru Sądu lub jest umarzana z powodu braku dowodów. Każde udokumentowane zdarzenie, nawet jeśli nie pociąga za sobą drastycznych skutków, jest dowodem na ciągłość i powtarzalność przemocy. Wypełnienie przez interweniujących policjantów „Niebieskiej Karty” nie jest jednak równoznaczne ze złożeniem doniesienia o popełnieniu przestępstwa oraz nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego. W przypadku jednak złożenia zawiadomienia i wszczęcia postępowania może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy.

Jak wynika z analizy powyższych danych liczba interwencji Policji, podczas których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”, oraz liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej utrzymuje się na podobnym poziomie. Tendencję spadkową wskazuje ilość przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych.

IV. DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W MIEŚCIE SKIERNIEWICE

Rodzina Piecza Zastępcza:

Rodzina piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub w rodzinnym domu dziecka.

Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 r. ż, ale również, w wyniku zmiany sytuacji prawnej (przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej), może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Jeśli rodzice biologiczni nie mogą wypełniać wobec swego dziecka funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oznacza to, że zostali trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej i zawieszanej władzy rodzicielskiej.

Jak wynika z zebranych poniżej danych, na terenie naszego miasta zdecydowaną większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie bądź rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe i rodziny zawodowe.

Tabela nr 6

Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w mieście Skierniewice w 2012 r.:

Stan na dzień		Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe w tym:			Razem
				wielodzietne	specjalistyczne	pogotowie rodzinne	
31.12.2012r	Liczba rodzin zastępczych	42	27	2	-	1	72
	Liczba dzieci w nich przebywających	54	32	11	-	3	100

Źródło: MOPR Skierniewice

Tabela nr 7

Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w mieście Skierniewice w 2013 r.:

Stan na dzień 31.12.2013r.		Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe , w tym:			Razem
				wielodzietne	specjalistyczne	pogotowie rodzinne	
	Liczba rodzin zastępczych	39	27	2	-	1	69
	Liczba dzieci w nich przebywających	54	35	11	-	3	103

Źródło: MOPR Skierniewice

Tabela nr 8

Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w mieście Skierniewice w 2014 r.:

Stan na dzień 31.12.2014r.		Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zawodowe , w tym:			Razem
				wielodzietne	specjalistyczne	pogotowie rodzinne	
	Liczba rodzin zastępczych	36	25	2	-	2	65
	Liczba dzieci w nich przebywających	43	29	11	-	4	87

Źródło: MOPR Skierniewice

Jak wynika z dokumentacji MOPR w Skierniewicach, w 2012 r., zgodnie z postanowieniami Sądu, utworzonych zostało 5 rodzin zastępczych, w tym: 1 niespokrewniona z dzieckiem oraz 4 rodziny spokrewnione dla 6 dzieci. Natomiast w 2013 r. utworzone zostały 4 nowe rodziny zastępcze, w tym 2 rodziny spokrewnione i 2 rodziny niezawodowe w których umieszczono 4 dzieci. W 2014r. utworzonych zostało 5 rodzin zastępczych : 3 niezawodowe i 2 spokrewnione z dzieckiem .Powstała nowa rodzina zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego dla 3 dzieci .

Instytucjonalna piecza zastępcza:

Na terenie Miasta Skierniewice funkcjonuje 1 placówka wielofunkcyjna – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom „ przy ul. Nowobielańskiej 100. Zgodnie z decyzją z dnia 24 lutego 2009 r. Wojewoda Łódzki wydał Miastu Skierniewice zezwolenie na prowadzenie Placówki „ Dom „ na czas nieokreślony . Ze względu na specyfikę działań i zakres sprawowanej opieki jest placówką wielofunkcyjną, łączącą typ : socjalizacyjny i interwencyjny, zapewniającą opiekę i wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki. Placówka przewidziana jest na 30 wychowanków, przyjmowane są dzieci w wieku od 3 do 18 lat.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Skierniewicach realizuje postanowienia Sądu o umieszczaniu małoletnich w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

W tym zakresie uzgadnia z Dyrektorem Domu miejsce dla dziecka i wydaje skierowanie oraz kompletuje niezbędną dokumentację. W przypadku braku miejsc w lokalnej placówce (dotyczy małych dzieci do lat 3) MOPR poszukuje miejsca na terenie innych powiatów. Ponadto bada sytuację socjalno - bytową rodziców biologicznych dzieci umieszczanych w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych i ustala im odpłatność za pobyt dzieci w danej placówce.

Na dzień 31.12.2014r. w naszej placówce przebywało łącznie 29 dzieci, w tym wszystkie dzieci z terenu miasta Skierniewice.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych w okresie 4 lat od dnia wejścia jej w życie, tj. od dnia 1 stycznia 2012r., mogą być umieszczane dzieci powyżej 7. roku życia. (przebywać w tych placówkach będą mogły w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2019r.). Po upływie tego okresu w placówkach będą mogły przebywać jedynie dzieci powyżej 10. roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa. W związku z powyższym zasadny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców.

Osoby usamodzielniane

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Ponadto osoby te cechują się często biernością, niechęcią do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niską motywacją do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te w istotny sposób utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i w bardziej efektywny sposób, umożliwiającą młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia.

V. INSTYTUCJE I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE MIASTA SKIERNIEWICE W ZAKRESIE POMOCY RODZINIE

Na terenie Miasta Skierniewice wykorzystywane są różnorodne formy wspierające dziecko i rodzinę w różnych aspektach, począwszy od pomocy w środowisku lokalnym świadczonej przez samorząd gminny, organizacje pozarządowe i inne instytucje wspierające rodzinę i młodzież, różne formy rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych, aż do rodzinnej i instytucjonalnej opieki zastępczej, czyli rodzin zastępczych i placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Należą do nich:

1. Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „ Dom „ – placówka wielofunkcyjna;
2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Skierniewicach;
3. Powiatowy Urząd Pracy w Skierniewicach;
4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Skierniewicach;
5. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Skierniewicach;
6. Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Ametyst” z Ośrodkiem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Hostelem dla Ofiar Przemocy;
7. Stowarzyszenie Rozwoju Rodziny „ Focus ”;
8. Fundacja „Dziecięcy Uśmiech” - prowadzi świetlicę socjoterapeutyczną im. J. Korczaka;
9. Fundacja Pomocy Społecznej „Chodźmy Razem” - prowadzi Świetlicę Profilaktyczną przy Szkole Podstawowej Nr 7, Świetlicę Profilaktyczną dla Szkoły Podstawowej Nr 2, Świetlicę Środowiskową przy Gimnazjum Nr 3;

10. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Sprawni Inaczej”;
11. Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska”;
12. Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Nasze Dzieci”;
13. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy – prowadzi świetlicę środowiskową;
14. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
15. Polski Komitet Pomocy Społecznej – prowadzi świetlicę środowiskową;
16. Stowarzyszenie Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce – prowadzi świetlicę integracyjną dla dzieci pochodzenia romskiego.

Podejmowane działania na rzecz rodziny powinny być zróżnicowane w zależności od natężenia problemów występujących na danym terenie, należy bowiem pamiętać, że innych form wsparcia i pomocy oczekują rodziny z problemami bezrobocia i zagrożenia ubóstwem, a innych rodziny z niewydolnością wychowawczą. W tym celu zasadne jest wykorzystanie istniejących zasobów w postaci instytucji i organizacji pozarządowych w podejmowaniu działań pomocowych i wspierających rodziną oraz instytucjonalną pieczę zastępczą. Organizacje pozarządowe otrzymują dotację na realizację zadań publicznych Miasta Skierniewice w ramach otwartego konkursu ofert .

VI. CELE PROGRAMU

Cel I:

Wielokierunkowa praca z rodzinami zagrożonymi odebraniem dziecka, niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo- wychowawczej oraz przeciwdziałanie ich dysfunkcjonalności.

W celu pierwszym podstawowym zadaniem jest profilaktyka, czyli zapobieganie przyczynom kierowania dzieci do zastępczych form opieki. Dotychczasowe doświadczenia wskazują w pierwszej kolejności na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych na etapie, gdy problemy się rozpoczynają. Pomoc dla tych rodzin często przychodzi za późno, wtedy gdy jest już głęboki kryzys w rodzinie. Najczęściej wówczas zachodzi potrzeba zabrania dzieci z rodziny. W obszarze tym szczególny nacisk należy położyć na profesjonalną, systemową pracę z rodziną dysfunkcyjną, w kryzysie, wypełniającą swoje obowiązki rodzicielskie w nieprawidłowy sposób, w jej środowisku naturalnym. Działania wspomagające i wspierające rodzinę pozwolą na wzmocnienie jej podstawowych funkcji oraz zminimalizują jej dysfunkcje, a tym samym

ograniczą wzrost liczby orzeczeń sądu rodzinnego o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Wzmocnienie rodziny jako pierwszego ogniwa systemu opieki nad rodziną i dzieckiem poprzez środowiskowe, wielozakresowe wsparcie w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych, jest zadaniem priorytetowym.

Lp	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka i funkcjonowania rodziny w środowisku poprzez m. in. poradnictwo rodzinne, prowadzenie oddziaływań profilaktycznych w szkołach, placówce wielofunkcyjnej, świetlicach socjoterapeutycznych i innych placówkach wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie miasta , a także prowadzenie zajęć w szkołach przygotowujących do życia w rodzinie oraz prowadzenie „Szkoły dla Rodziców”, wspieranie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez porady psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne, pedagogiczne	Na bieżąco	MOPR Kuratorzy, Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza „ Dom”, placówki oświatowe , organizacje pozarządowe, placówki wsparcia dziennego	Lokalne instytucje i organizacje
2.	Promowanie wartości rodziny wśród lokalnej społeczności poprzez audycje, ulotki, artykuły w: prasie, radiu, telewizji, Internecie, a także organizowanie imprez rodzinnych, konferencji itp.	Na bieżąco	Lokalne instytucje i organizacje	

Cel II:

Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej

W celu drugim założono pozyskiwanie kandydatów na niezawodowe oraz zawodowe rodziny zastępcze oraz objęcie ich specjalistycznymi szkoleniami oraz wsparciem. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej winno być ostatecznością i działaniu temu towarzyszyć ma przyjęcie zasady zapewnienia dziecku najlepszych warunków rozwojowych, które mogą zagwarantować rodziny zastępcze.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez akcje promujące ideę rodzicielstwa zastępczego i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze	2015 r.-2017 r.	MOPR	
2.	Tworzenie niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, finansowanie wynagrodzeń i wyposażenie w niezbędny sprzęt nowo powstających rodzin	Na bieżąco, po zgłoszeniu się kandydatów	MOPR	
3.	Wspieranie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania, pomoc w prowadzeniu mediacji w sytuacjach konfliktowych, umożliwienie udzielania pomocy pedagogicznej rodzinom zastępczym w miejscu ich zamieszkania, dofinansowywanie	2015 r.-2017r.	MOPR	Specjalistyczne firmy szkoleniowe

	zajęć pozalekcyjnych dla wychowanków, organizacja zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym oraz profilaktycznym, zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej			
4.	Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego	Na bieżąco	MOPR	
5.	Doposażenie mieszkań rodzin zastępczych, wypłata dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych przewidzianych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Zgodnie z potrzebami rodzin	MOPR	
6.	Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich zgodnie z przepisami ww. ustawy	Zgodnie z potrzebami rodzin	MOPR	
7.	Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy	Zgodnie z potrzebami rodzin	MOPR	Organizacje pozarządowe
8	Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań rodzin zastępczych w ramach ww. grup	Na bieżąco, w terminach dostosowanych do potrzeb rodzin	MOPR	

9	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe	Zgodnie z potrzebami	MOPR	
10	Zatrudnienie kolejnych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Zgodnie z obowiązującym i przepisami	MOPR	
11	Wyznaczenie następującego maksymalnego limitu rodzin zastępczych zawodowych: w 2015 r. – 1 rodzina w 2016 r. – 1 rodzina w 2017 r. – 1 rodzina	2015 r.-2017 r.	MOPR	
12	Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej oraz innych podmiotów	2015 r.-2017 r.	MOPR	

Cel III:

Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

W przypadku dzieci pozostających w rodzinnej opiece zastępczej należy podejmować pracę z rodzicami biologicznymi tak, aby dzieci jak najszybciej mogły powrócić do środowiska rodzinnego. Niezbędnym warunkiem realizacji tego zadania jest otwarcie się zarówno rodziców, jak i dzieci na działania pomocowe (czyli gotowość przyjęcia pomocy), wytrwałość w dążeniu do celu, a co najważniejsze – motywacja do działania, której fundamentem powinna być wizja rodziny zintegrowanej, harmonijnej, w której zarówno rodzice, jak i dzieci znajdują oparcie i chęć do działania.

Lp	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Wzbudzanie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy i uświadamianie rodzicom, że dzieci zawsze ich	Na bieżąco	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej	Lokalne instytucje i organizacje

	potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują – indywidualne konsultacje, pomoc prawna		pieczy zastępczej, MOPR	
2.	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa – możliwość organizowania zajęć warsztatowych, kontrakt, indywidualne rozmowy z rodzinami, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne	Na bieżąco	Asystenci rodzin, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, MOPR	Lokalne instytucje i organizacje

Cel IV:

Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Osoby usamodzielniające się w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) zazwyczaj nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodzin biologicznych. Dlatego też ważnym zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Skierniewicach jest wspieranie młodych osób, które opuszczają rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez m. in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Działania te, w zależności od potrzeb osoby usamodzielnianej, powinny również polegać na aktywizowaniu jej do uczestnictwa w życiu społecznym czy też w podejmowaniu działań na rzecz konstruktywnych zmian w swoim życiu.

Lp.	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1	Pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy	Na bieżąco	MOPR samorząd gminy	Lokalne instytucje i organizacje
2	Wspieranie finansowe i rzeczowe	Na bieżąco	MOPR	
3	Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych	Na bieżąco	MOPR	Opiekun usamodzielnienia
4	Wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków z Unii Europejskiej na rzecz osób usamodzielnianych zagrożonych wykluczeniem społecznym	Na bieżąco	MOPR	Samorząd wojewódzki
5	Motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy i pomoc w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	Na bieżąco	MOPR, PUP	Lokalne instytucje i organizacje

VII. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU:

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
3. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
4. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie

dotychczasowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.

6. Zatrudnienie kolejnych koordynatorów celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań .

7. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.

8. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.

9. Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej.

VIII. PROJEKTOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU:

1. Samorząd województwa
2. Samorząd powiatu
3. Samorząd gminy
4. Administracja rządowa (Ministerstwo, Wojewoda)
5. Organizacje pozarządowe
6. Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne.
7. Inne podmioty/partnerzy działań

IX. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU:

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Skierniewicach Program jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Skierniewice na lata 2011-2015.

Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Skierniewice na lata 2015–2017” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Miasta w corocznym sprawozdaniu z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Skierniewicach

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Najważniejszym zadaniem, jakie stoi przed Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie jest realizacja zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma być najważniejszą instytucją, która oddziałuje na dziecko w pieczy zastępczej. Ma za zadanie współpracować z pozostałymi jednostkami –samorządowymi, gminnymi i innymi w celu maksymalizacji dostępnego wsparcia dla dzieci i ich rodzin.

Poprawa jakości życia małoletnich przebywających w pieczy zastępczej, ich opiekunów oraz usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej możliwy jest, kiedy istnieją jasno określone cele, zadania do realizacji oraz działania. Wyrazem dążenia do sprecyzowania podejmowanych działań jest właśnie Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na kolejne trzy lata 2015-2017.